

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
імені С. З. ГЖИЦЬКОГО

Факультет менеджменту, бізнесу та публічного адміністрування

Кафедра публічного управління та
адміністрування

Допускається до захисту
„__” _____ 2025 р.
в.о. зав. кафедри _____ Ганущин С.Н.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Чайковського Назара Васильвича

на тему:

«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ
БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

на присвоєння кваліфікації – магістра публічного
управління та адміністрування

Керівник роботи

(підпис)

доц. Ганущин С. Н.

(вчене звання, прізвище та ініціали)

ЛЬВІВ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ.....	6
1.1. Сутність фінансово-економічної безпеки в контексті державного управління.....	6
1.2. Основні загрози фінансово-економічній безпеці України в умовах глобалізації.....	11
1.3. Державні механізми регулювання та забезпечення фінансово-економічної безпеки.....	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	21
2.1. Оцінка макроекономічної стабільності та фінансових індикаторів	21
2.2. Аналіз загроз і ризиків фінансово-економічній безпеці у воєнний та післявоєнний період.....	25
2.3. Оцінка ефективності державного регулювання фінансово-економічної безпеки.....	30
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	37
3.1. Стратегічні пріоритети зміцнення фінансово-економічної безпеки України.....	37
3.2. Інноваційні механізми державного регулювання в умовах глобальних фінансових трансформацій.....	41
3.3. Інституційні та організаційні пропозиції щодо підвищення ефективності системи фінансово-економічної безпеки.....	47
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації питання фінансово-економічної безпеки набуває ключового значення для будь-якої держави, зокрема для України, яка перебуває у стані широкомасштабних трансформацій та протидії зовнішній агресії. Глобальні фінансові ринки, зростання зовнішньоекономічних взаємозалежностей, нестабільність валютних курсів та зміни у світовій торгівлі формують нову конфігурацію ризиків, що безпосередньо впливають на стійкість національної економіки. В умовах воєнних викликів ці ризики поглиблюються, створюючи додаткове навантаження на бюджетну систему, боргову політику, банківський сектор і державне управління загалом. Ефективне державне регулювання фінансово-економічною безпекою стає ключовим фактором забезпечення національної стійкості та розвитку.

Фінансово-економічна безпека виступає базовим елементом національної безпеки, адже її стан визначає здатність держави виконувати соціальні, оборонні та стратегічні функції. Саме у сфері фінансової політики концентруються ключові загрози, пов'язані з борговою залежністю, втратою фінансової стійкості, дисбалансами зовнішньої торгівлі, інфляційними процесами, відтоком капіталу та посиленням зовнішнього тиску на економічні рішення держави. Крім того, цифровізація фінансових систем формує новий спектр викликів - кіберзагрози, вразливість платіжної інфраструктури, ризики використання криптоактивів, які потребують адекватного регуляторного реагування. У цих умовах постає необхідність формування ефективної моделі державного управління, здатної своєчасно виявляти ризики, попереджати кризові явища та забезпечувати макроекономічну стабільність.

Актуальність дослідження також зумовлена потребою адаптації системи фінансово-економічної безпеки України до стандартів Європейського Союзу, що є важливим етапом інтеграційних процесів. Євроінтеграційний курс передбачає модернізацію підходів до бюджетної дисципліни, удосконалення інструментів фінансового контролю, підсилення макропруденційного нагляду, а також запровадження сучасних механізмів антикризового

управління. Виникає необхідність наукового обґрунтування ефективних державних механізмів забезпечення фінансової стійкості, що відповідають глобальним тенденціям та особливостям економічної системи України.

Метою дослідження є комплексне обґрунтування теоретичних та практичних засад державного регулювання фінансово-економічною безпекою України в умовах глобалізації, а також розробка пропозицій щодо підвищення ефективності державної політики у цій сфері. Для досягнення мети передбачено виконання таких завдань: уточнити сутність і структуру фінансово-економічної безпеки; визначити основні внутрішні та зовнішні загрози; проаналізувати сучасний стан фінансової безпеки України; оцінити дієвість державних механізмів її регулювання; визначити проблеми та вразливості системи; запропонувати шляхи оптимізації державної політики.

Методологічну основу дослідження становлять системний, структурно-функціональний, статистичний та порівняльний методи, а також методи стратегічного аналізу, SWOT-аналізу, економічного моделювання і контент-аналізу нормативно-правових актів у сфері фінансової безпеки. Інформаційну базу дослідження складають офіційні матеріали Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Національного банку України, Рахункової палати, Державної служби статистики, міжнародних організацій (МВФ, Світового банку, ЄС), а також наукові публікації та аналітичні звіти.

Структура дипломної роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. У першому розділі розкрито теоретико-методологічні засади фінансово-економічної безпеки. У другому проведено аналіз її сучасного стану та оцінено ефективність державного регулювання. У третьому розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення механізмів державної політики в умовах глобалізаційних трансформацій.

АНОТАЦІЯ

Чайковський Н.В. «Державне регулювання фінансово-економічної безпекою України в умовах глобалізації». – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня магістр за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування». – Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, Львів, 2024.

У роботі досліджено сутність фінансово-економічної безпеки та її роль у забезпеченні стійкості держави в умовах глобалізаційних викликів, проаналізовано стан фінансової системи України та основні ризики, пов'язані з воєнними діями, світовою економічною нестабільністю, інфляцією й борговими навантаженнями. Оцінено ефективність державних механізмів фінансового регулювання, включно з бюджетною, податковою, борговою та монетарною політикою, а також інституційними інструментами управління ризиками. Окреслено пріоритетні напрями посилення фінансово-економічної безпеки через удосконалення стратегічного планування, цифровізацію фінансового сектору, зміцнення боргової стійкості та розвиток антикризових механізмів, а також наведено рекомендації щодо формування ефективної системи моніторингу загроз і посилення інституційної спроможності державних органів.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека, державне регулювання, глобалізація, бюджетна політика, державний борг, макрофінансова стабільність.

Диплом складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку джерел. Робота містить 6 таблиць, 12 рисунків, 70 літературних джерел.

SUMMARY

Chaikovskiy N.V. “State Regulation of Financial and Economic Security of Ukraine in the Conditions of Globalization”. – Manuscript. Master’s thesis in “Public Management and Administration” – Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv, Lviv, 2024.

The paper examines the essence of financial and economic security and its importance for ensuring the state’s resilience under globalization. It analyzes Ukraine’s current financial system, key threats caused by war, global market instability, inflation, and debt pressure, and assesses the effectiveness of state regulatory mechanisms. The study outlines priority directions for strengthening financial security, including strategic planning, digitalization of regulation, improved debt sustainability, crisis-response tools, and alignment with EU standards.

Keywords: financial and economic security, state regulation, globalization, budget policy, public debt, macro-financial stability.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ

1.1. Сутність фінансово-економічної безпеки в контексті державного управління

Стратегічна Фінансово-економічна безпека є ключовим елементом національної безпеки держави, оскільки визначає здатність держави підтримувати стабільність економічної системи, ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні загрози, а також забезпечувати соціально-економічний розвиток. Поняття фінансової безпеки тісно пов'язане з управлінням державними фінансами, податковою політикою, борговою стійкістю та ефективністю бюджетних витрат. У сучасних умовах глобалізації та воєнних викликів питання фінансової безпеки стає пріоритетним для урядових органів та інституцій державного управління.

Структурні елементи економічної безпеки включають фінансову стабільність, економічну ефективність, контроль за державними ресурсами та здатність протидіяти кризовим ситуаціям. Фінансова стабільність забезпечує безперервність державних функцій та мінімізацію негативних економічних коливань. Ефективне управління державними ресурсами передбачає чітке планування бюджетних видатків, контроль податкових надходжень і моніторинг державного боргу. Антикризові механізми дозволяють державі швидко реагувати на зовнішні економічні шоки, кризові явища на фінансових ринках та соціальні потрясіння.

Місце фінансово-економічної безпеки у системі національної безпеки визначається її здатністю гарантувати економічну стабільність, що є підґрунтям для політичної, соціальної та оборонної безпеки. Відсутність ефективних фінансових механізмів може призвести до зниження інституційної спроможності держави та втрати контролю над критично важливими

секторами економіки. Фінансова безпека є частиною стратегічного управління державними ресурсами і виконує функцію запобігання системним ризикам та загрозам. Для глибшого розуміння сутності фінансово-економічної безпеки доцільно звернутися до досліджень провідних вітчизняних авторів:

Таблиця 1.

Підходи авторів до визначення фінансової безпеки

Автор	Визначення / Пояснення фінансової безпеки
Бондаренко О.В. (2021)	Фінансова безпека як здатність держави забезпечувати стабільність фінансової системи та ефективне використання ресурсів.
Петренко І.М. (2020)	Сукупність заходів держави щодо захисту фінансових інтересів, контролю державних видатків та податкової дисципліни.
Коваленко Л.П. (2019)	Система методів і засобів забезпечення стійкості економічних процесів і мінімізації ризиків фінансових криз.
Шевченко А.В. (2022)	Комплекс інституційних та регуляторних заходів, спрямованих на підтримання фінансової стабільності та захист економіки від загроз.

Фінансова безпека включає як макроекономічні, так і мікроекономічні елементи, взаємозв'язок яких забезпечує збалансований розвиток економіки. Макроекономічні компоненти охоплюють стабільність державного бюджету, монетарну політику та державний борг. Мікроекономічні складові пов'язані з платоспроможністю підприємств, управлінням ризиками та фінансовою дисципліною на рівні окремих галузей економіки. Ефективне поєднання цих рівнів дозволяє державі протидіяти системним кризам та забезпечувати стійкість фінансової системи.

Другим важливим аспектом є роль фінансової безпеки у забезпеченні соціальної стабільності. Забезпечення своєчасного фінансування соціальних програм, пенсійних виплат, охорони здоров'я та освіти створює підґрунтя для підтримання соціальної злагоди та довіри громадян до державних інститутів.

В умовах війни та економічних потрясінь роль фінансової безпеки стає критичною для запобігання соціальним конфліктам і забезпечення мінімальних стандартів життя населення.

Не менш важливим є аналіз ризиків, які загрожують фінансово-економічній безпеці. До основних факторів належать бюджетні дефіцити, зовнішня залежність державного боргу, інфляційні процеси, коливання валютного курсу та нестабільність світових ринків. Держава повинна мати системні механізми прогнозування та реагування на ці загрози, щоб мінімізувати їхній негативний вплив на економіку та національну безпеку.

Таблиця 1.2.

Авторські підходи до структурних елементів фінансово-економічної безпеки

Автор	Основні структурні елементи
Іваненко В.М. (2021)	Фінансова стабільність, державний борг, податкова дисципліна, бюджетна ефективність
Савченко О.П. (2020)	Контроль державних ресурсів, макроекономічна стабільність, антикризові механізми
Дорошенко С.В. (2019)	Моніторинг фінансових ризиків, управління державними фінансами, захист економічних інтересів
Кравченко Т.М. (2022)	Стратегічне планування фінансів, управління державним боргом, регуляторні заходи

Таким чином, фінансово-економічна безпека виступає інтегрованим елементом національної безпеки, який забезпечує стабільність економіки, захист державних ресурсів, соціальну стійкість та ефективність управління ризиками. Вона поєднує інституційні, економічні та соціальні компоненти, формуючи основу для розвитку країни у складних умовах глобалізаційних та воєнних викликів.

Фінансова безпека визначається як складова економічної безпеки держави, що гарантує стабільність грошово-кредитної системи, стійкість державних фінансів і спроможність долати зовнішні й внутрішні шоки. Згідно з дослідженням Романів В.В., Дорошенко Н.О. фінансова безпека - це стан, за

якого держава здатна забезпечити виконання своїх фінансових зобов'язань та підтримувати стабільність державної та банківської системи.

У ширшому розумінні фінансово-економічна безпека включає не лише стабільність фінансів, але й захист від системних ризиків: банківських криз, дефолтів, зовнішніх боргових навантажень, валютних і ринкових потрясінь. Як зазначають Калиніченко О., Лесюк В. в умовах глобалізації та інтеграції у міжнародні фінансові процеси, для України питання фінансової безпеки стає надзвичайно актуальним, оскільки внутрішні інституції повинні бути здатні управляти ризиками, що приходять ззовні [].

До структурних елементів фінансово-економічної безпеки належать: макроекономічна стабільність, бюджетна стійкість, боргова політика, регуляція грошово-кредитної сфери, фінансова стабільність банківського сектору, а також правове та інституційне забезпечення. У своїй праці Гапонюк О.І. підкреслює, що лише поєднання цих елементів дає змогу гарантувати цілісність системи, зменшуючи ймовірність кризових збурень.

Макроекономічна стабільність передбачає контроль над державним боргом, дефіцитом бюджету, інфляцією та валютними ризиками. Аналіз стану української економіки останніх років з точки зору фінансової безпеки демонструє, що валютна нестабільність, дефіцит бюджету та зовнішній борг - це чинники, які значно послаблюють стійкість системи. Водночас наголошено, що запровадження жорсткого макропруденційного регулювання та монетарної політики сприяє мінімізації цих загроз.

Важливою складовою є фінансова стабільність банківської системи, оскільки саме банки виступають посередниками державних, корпоративних і приватних фінансових потоків. У дослідженні Коваленко В.О. показано, що у період воєнних викликів банківська система потребує додаткового захисту: резервів ліквідності, контролю кредитних ризиків та ефективного регулювання, щоб забезпечити довіру та стабільність.

Ще один аспект - захист фінансів на рівні підприємств. Економічні суб'єкти мають зберігати власну фінансову стійкість, забезпечувати

ліквідність, уникати надмірного боргового навантаження. Як вказують Варналий З., Бондаренко С. для сталого розвитку економіки важливо, щоб підприємства мали достатньо власних ресурсів і працювали в умовах прогнозованого економічного середовища [1].

Правове та інституційне забезпечення - ще один фундамент фінансово-економічної безпеки. Система державного управління повинна мати механізми контролю, моніторингу, превентивного реагування на фінансові загрози, а також законодавчу базу, що регулює фінансові відносини. Штанцель С. підкреслює, що без належного інституційного середовища будь-які економічні заходи втрачають ефективність [2].

У контексті глобалізації та зростання зовнішніх ризиків значення фінансово-економічної безпеки зростає. Держава має бути здатна реагувати на виклики, зовнішні економічні шоки, криптовалютні ризики, коливання світових ринків, зміни цін на енергоносії. Як зазначено у дослідженні Воїцехівська С. - фінансова безпека стала стратегічним компонентом економічної безпеки України, і успішність державної політики залежить від системності і комплексності підходів [3].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що фінансово-економічна безпека - це багаторівнева система, яка поєднує макроекономічну стабільність, фінансову стабільність банків і підприємств, ефективну політику державних фінансів і надійну інституційну базу. Її забезпечення запорука здатності держави протистояти кризам, зберегти соціальну стабільність і гарантувати розвиток.

Виходячи з аналізу, очевидно, що для України в сучасних умовах ключовими завданнями є: жорсткий макропруденційний контроль, реформування бюджетної політики, підсилення регулювання банківського сектору, впровадження цифрових систем моніторингу фінансових потоків і загроз, а також удосконалення правової та інституційної системи управління фінансово-економічною безпекою. Без комплексного підходу неможливо

забезпечити стійкість економіки та фінансових систем, що відповідають стандартам національної безпеки.

1.2. Основні загрози фінансово-економічній безпеці України в умовах глобалізації

Фінансово-економічна безпека України є комплексним станом стабільності фінансової системи та економіки в цілому, який забезпечує здатність держави протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам. У контексті глобалізації державна економіка активно інтегрується у світові фінансові процеси, що одночасно створює нові можливості для розвитку та додаткові ризики. Відсутність належного механізму адаптації до глобальних змін може призвести до зростання вразливості державних фінансів та економіки, тому важливо системно ідентифікувати ключові загрози та їхні взаємозв'язки.

Внутрішні загрози включають бюджетний дефіцит, нестійкість державного боргу, інфляційні коливання та недостатню ефективність системи фінансового контролю. Ці фактори можуть зменшувати здатність держави підтримувати економічну стабільність і надавати якісні публічні послуги. Невідповідність між доходами та видатками державного бюджету створює додаткове навантаження на національну економіку та посилює ризик фінансових криз.

Зовнішні загрози формуються під впливом світових фінансових ринків, валютних коливань, обмеженого доступу до міжнародних кредитів та інвестицій. Підвищена залежність від зовнішніх джерел фінансування робить державу вразливою до економічних потрясінь та коливань на глобальному ринку. Такі ризики можуть призвести до різкого зростання боргового навантаження та нестабільності національної валюти, а також впливати на платіжний баланс держави та економічну стабільність державних інституцій.

Глобалізаційні ризики включають боргову залежність, валютні коливання та фінансову інтеграцію, що впливають на фінансову систему

країни. Надмірна залежність від зовнішніх кредиторів і нестабільність валютних курсів підвищують вразливість економіки. Відсутність диверсифікації джерел фінансування державних програм і дефіцит стратегічного планування можуть посилити негативні наслідки глобалізаційних факторів.

Вплив зовнішньоекономічних процесів проявляється у коливаннях обсягів експорту та імпорту, зміні світових цін на енергоносії та продовольство, а також у зменшенні доступу до міжнародних кредитів. Такі коливання безпосередньо впливають на платіжний баланс країни, фінансову стабільність державних інституцій та загальний рівень економічної безпеки. Держава потребує системного моніторингу цих процесів для оперативного реагування на ризики та своєчасного корегування фінансової політики.

Не менш важливим є вплив інституційних факторів, таких як слабка прозорість державного фінансового управління, низька ефективність контролю та недостатня антикризова підготовка. Ці фактори підвищують ймовірність корупційних проявів і послаблюють здатність держави реагувати на зовнішні та внутрішні загрози. Системна модернізація інституційних механізмів здатна значно зменшити вразливість фінансової системи та покращити її стійкість до зовнішніх впливів.

Для наочного відображення основних загроз доцільно інтегрувати їх у логічну схему, де виділено три основні блоки: внутрішні загрози, зовнішні загрози та глобалізаційні ризики. Кожен блок взаємопов'язаний із іншими, утворюючи єдину систему ризиків, що впливає на загальний стан фінансово-економічної безпеки держави. Така схема дозволяє візуально окреслити ключові фактори, підкреслити їх взаємозалежність та спрямованість на загальну стабільність фінансової системи.

Ключові загрози фінансово-економічній безпеці України можна систематизувати у вигляді **переліку**:

- Бюджетний дефіцит та нестійкість державного боргу;
- Інфляційний тиск та коливання валютного курсу;

- Вплив світових фінансових ринків та глобальних цін на енергоносії;
- Недосконалість інституційних механізмів контролю та прозорості;
- Залежність від зовнішніх кредиторів та міжнародних фінансових організацій.

Підсумовуючи, внутрішні та зовнішні загрози формують комплексний характер ризиків, що потребує системного підходу для їхнього зменшення. Надійна система фінансового контролю, стратегічне планування та впровадження сучасних цифрових механізмів моніторингу здатні забезпечити фінансову стійкість держави. Усвідомлення цих загроз і постійний контроль за ними є запорукою підтримки економічної стабільності України в умовах глобалізації.

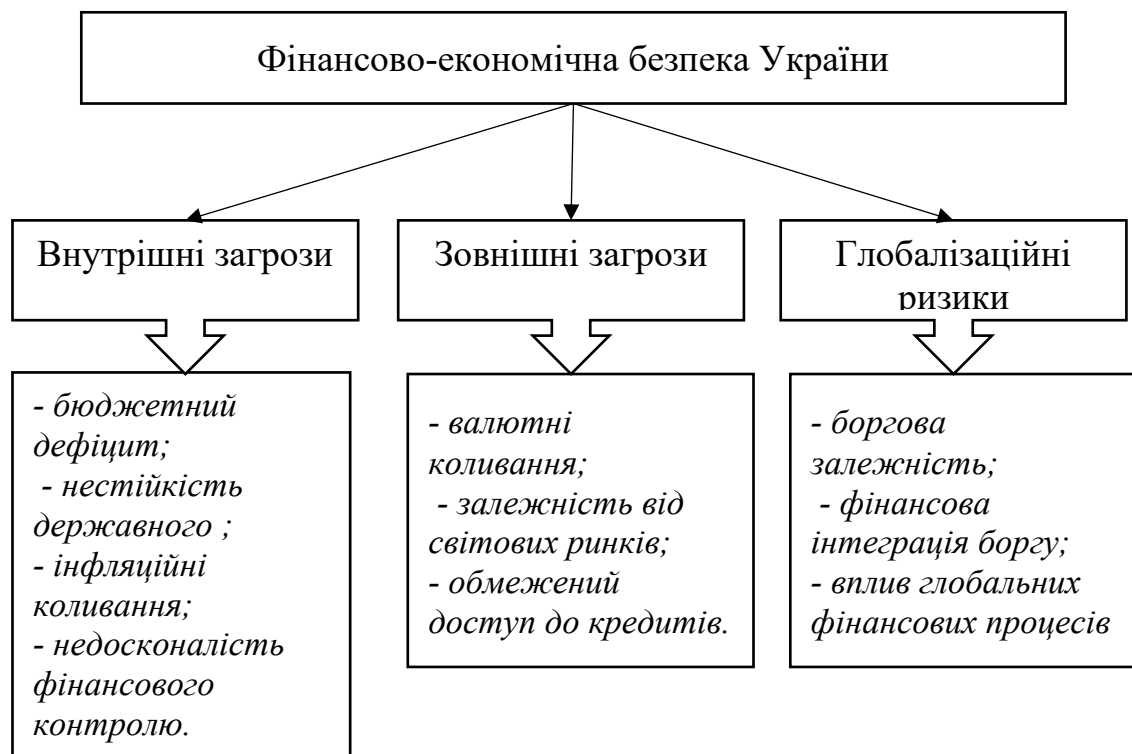

Рис. 1.1. Основні внутрішні, зовнішні та глобалізаційні загрози фінансово-економічній безпеці України

Фінансово-економічна безпека України тісно пов'язана з рівнем стабільності національної економіки та здатністю держави протистояти економічним шокам. Внутрішні загрози, такі як бюджетний дефіцит, високий

рівень державного боргу та нестабільність доходів бюджету, створюють додаткове навантаження на економічну систему. Недосконалість податкової системи та фінансового контролю підсилює ризик виникнення дисбалансів та обмежує можливості держави для ефективного реагування на кризові ситуації.

Зовнішні загрози виникають через інтеграцію України у світову економіку та залежать від коливань світових ринків, валютних курсів, вартості енергоносіїв і сировинних ресурсів. Підвищена залежність від міжнародних кредиторів та інвестиційних потоків робить країну вразливою до зовнішніх економічних потрясінь. Коливання світових цін на основні товари та нестабільність міжнародної торгівлі безпосередньо впливають на платіжний баланс держави та формування національного доходу.

Глобалізаційні ризики включають боргову залежність, фінансову інтеграцію, валютні коливання та вплив міжнародних фінансових процесів на економічну стабільність. Зростання зовнішнього боргу без відповідного економічного зростання може призвести до нестійкості фінансової системи та погіршення позицій держави на міжнародній арені. Фінансова інтеграція та участь у глобальних ринках потребують ефективних механізмів управління ризиками, диверсифікації фінансових ресурсів і розробки стратегічних антикризових планів.

Інституційні фактори, включно зі слабкою прозорістю державного управління, недостатнім рівнем фінансового моніторингу та неефективністю антикризових інструментів, посилюють вплив внутрішніх і зовнішніх загроз. Впровадження сучасних інформаційно-аналітичних платформ, цифрових інструментів контролю та систем раннього попередження здатне підвищити інституційну спроможність держави. Крім того, інтеграція цих механізмів із стратегічним плануванням та бюджетним прогнозуванням забезпечує оперативне реагування на потенційні ризики.

Для наочного відображення комплексного впливу загроз на фінансово-економічну безпеку можна використовувати логічну схему з трьома основними блоками: внутрішні загрози, зовнішні загрози та глобалізаційні

ризиків. Схема демонструє взаємозв'язок елементів і підкреслює, що ефективна політика безпеки повинна охоплювати всі напрями одночасно.

Комплексний характер загроз фінансово-економічній безпеці України свідчить про необхідність системного підходу до їх ідентифікації та управління. Внутрішні, зовнішні та глобалізаційні ризики тісно взаємопов'язані та потребують одночасного контролю і моніторингу.

Сучасні виклики глобалізації, такі як боргова залежність та валютна нестабільність, підкреслюють важливість стратегічного планування та антикризових механізмів управління державними фінансами. Без ефективної політики контролю та планування державна економіка залишається вразливою перед зовнішніми шоками та внутрішніми дисбалансами.

Впровадження цифрових технологій і систем раннього попередження ризиків значно підвищує інституційну спроможність держави, забезпечує прозорість фінансових процесів та ефективне реагування на загрози. Створення інтегрованих аналітичних платформ дозволяє більш точно оцінювати фінансові ризики та прогнозувати потенційні загрози.

Таким чином, забезпечення фінансово-економічної безпеки України у сучасних умовах глобалізації вимагає комплексної взаємодії між усіма елементами державного управління, використання сучасних цифрових інструментів та стратегічного підходу до управління ризиками, що дозволяє зберігати стабільність фінансової системи та економіки в цілому.

1.3. Державні механізми регулювання та забезпечення фінансово-економічної безпеки

Функціонування державних механізмів регулювання фінансово-економічної безпеки є ключовим для забезпечення стабільності національної економіки та мінімізації ризиків у глобальному середовищі. Система таких механізмів включає інституційні, нормативно-правові та фінансово-економічні інструменти, що взаємопов'язані та взаємодоповнюють один

одного. Ефективність їх функціонування визначає здатність держави швидко реагувати на внутрішні й зовнішні загрози та підтримувати макроекономічну стабільність.

Серед інституційних елементів найбільш значущими є Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Рада національної безпеки та оборони, Міністерство фінансів. Кабінет Міністрів координує економічну політику, ухвалює бюджет, контролює виконання державних програм та здійснює управління ризиками через міжвідомчі наради. НБУ забезпечує стабільність грошово-кредитної системи, регулює банківський сектор та валютні операції, що є критично важливим для зменшення фінансових ризиків.

РНБО відповідає за координацію стратегічних аспектів національної безпеки, зокрема у фінансовій сфері, та контролює реалізацію заходів щодо запобігання кризовим ситуаціям. Міністерство фінансів реалізує бюджетну та податкову політику, здійснює контроль над державним боргом і планує видаткову політику. Взаємодія цих органів створює систему своєрідних «захисних бар'єрів» для фінансово-економічної стабільності.

Нормативно-правове забезпечення включає закони про державний бюджет, податкову систему, фінансовий контроль, банківську діяльність та державні програми економічного розвитку. Додатково видаються постанови Кабінету Міністрів, інструкції НБУ, накази Міністерства фінансів, що деталізують процеси управління фінансовими потоками та контролю ризиків. Така нормативна база формує єдину правову рамку для інституційного забезпечення безпеки.

Стратегічне планування та прогнозування є критично важливими для забезпечення своєчасного реагування на загрози. Методи включають макроекономічне моделювання, аналіз боргового навантаження, оцінку ризиків інфляції, валютних коливань та зовнішньоекономічних впливів. Прогнозування дозволяє державі планувати резерви, визначати пріоритети видатків та вчасно коригувати податкову і монетарну політику.

Інструменти державної фінансової політики включають бюджетну, податкову, монетарну та боргову складові. Бюджетна політика забезпечує ефективний розподіл ресурсів і підтримку ключових галузей економіки. Податкова політика дозволяє регулювати доходи та стимулювати певні сектори економіки. Монетарна політика НБУ спрямована на стабілізацію валютного курсу і контроль інфляції, а боргова політика – на управління державним боргом і мінімізацію ризиків дефолту.

Таблиця 1.3.

Основні державні інституції та їх функції у сфері фінансово-економічної безпеки

Державна інституція	Основні функції та компетенції
Кабінет Міністрів України	Координація економічної політики, формування бюджету, міжвідомчий контроль за виконанням програм фінансової стабільності
Національний банк України	Забезпечення стабільності банківської системи, валютне регулювання, контроль інфляційних процесів
Рада національної безпеки і оборони	Координація стратегічних ризиків, контроль реалізації заходів щодо фінансової безпеки
Міністерство фінансів України	Планування та виконання державного бюджету, податковий контроль, управління державним боргом

Ефективність державних механізмів регулювання фінансово-економічної безпеки України залежить від скоординованої роботи інституцій, стабільної нормативної бази та правильно обраних фінансових інструментів. Взаємодія органів влади дозволяє швидко і комплексно реагувати на загрози, мінімізувати ризики та підтримувати економічну стабільність.

Впровадження стратегічного планування і прогнозування дозволяє державі розподіляти ресурси ефективно та уникати кризових ситуацій, що особливо актуально в умовах глобалізаційних викликів.

Рис. 1.3. Модель державних механізмів регулювання фінансово-економічної безпеки України

Застосування інтегрованих інструментів фінансової політики та цифрових технологій контролю підвищує прозорість, аналітичну спроможність і інституційну ефективність.

Таким чином, державні механізми регулювання фінансово-економічної безпеки України є комплексними і взаємопов'язаними, що дозволяє забезпечувати стабільність економіки, захищати державні інтереси і адаптуватися до глобальних викликів.

Державне регулювання фінансово-економічної безпеки України передбачає комплексну взаємодію інституційних органів, нормативно-правових актів та фінансово-економічних інструментів. Основним завданням таких механізмів є стабілізація економічної системи, мінімізація ризиків та забезпечення довгострокової стійкості держави. Координація між ключовими органами дозволяє ефективно реагувати на внутрішні та зовнішні загрози, а також впроваджувати сучасні підходи до управління державними фінансами.

Інституційне забезпечення фінансово-економічної безпеки реалізується через діяльність Кабінету Міністрів, Національного банку, РНБО та

Міністерства фінансів. Ці органи взаємодіють між собою, здійснюючи аналіз макроекономічної ситуації, прогнозування кризових явищ та контроль за бюджетними потоками. Інституційна взаємодія передбачає централізоване планування та оперативну координацію дій у відповідь на фінансові ризики.

До ключових органів державного управління відносяться:

- Кабінет Міністрів – координація економічної політики та планування бюджету;
- Національний банк – контроль за стабільністю банківської системи та інфляцією;
- Рада національної безпеки та оборони – оцінка стратегічних фінансових ризиків;
- Міністерство фінансів – управління державним боргом та податкове адміністрування.

Нормативно-правове забезпечення створює єдину основу для діяльності державних органів та регулює планування, використання і контроль фінансових ресурсів. Закони та підзаконні акти визначають механізми управління державним боргом, бюджетними коштами та податковою системою. Це гарантує прозорість процесів та узгодженість дій між інституціями, що критично важливо в умовах глобалізаційних викликів.

Основні напрямки нормативного регулювання включають:

- законодавство про державний бюджет та його виконання;
- закони про податки та збори;
- нормативні акти щодо управління державним боргом;
- положення щодо діяльності Національного банку;
- правила координації міжвідомчих структур.

Фінансово-економічні інструменти держави формують основу стабільності економіки та включають бюджетну, податкову, монетарну та боргову політику. Використання цих інструментів забезпечує контроль інфляції, мінімізацію ризиків дефолту, підтримку економічного зростання та фінансову стабільність держави.

До основних інструментів державного регулювання належать:

- бюджетна політика – планування та контроль державних видатків;
- податкова політика – регулювання доходів держави;
- монетарна політика – контроль грошової маси;
- боргова політика – мінімізація ризиків дефолту;
- координація дій між ключовими органами.

Стратегічне планування та прогнозування дозволяють оцінювати макроекономічні показники, боргове навантаження, валютні коливання та зовнішньоекономічні ризики. Це дає можливість державі своєчасно коригувати політику та забезпечувати стабільність економіки. Інтеграція цифрових технологій у фінансовий контроль підвищує ефективність оцінки ризиків та дозволяє автоматизувати процеси моніторингу.

Комплексне застосування інституційних, нормативних та фінансово-економічних механізмів забезпечує баланс між стабільністю та гнучкістю політики. Постійне вдосконалення системи через оцінку ризиків, цифровізацію та антикризові стратегії дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів та зміцнити фінансову стійкість держави.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

2.1. Оцінка макроекономічної стабільності та фінансових індикаторів

Макроекономічна стабільність є ключовим чинником забезпечення ефективного розвитку держави та її фінансової безпеки. Вона визначає рівень економічної передбачуваності, здатність держави протистояти кризовим явищам і забезпечувати соціально-економічну стабільність населення. Аналіз макроекономічних показників дозволяє оцінити, наскільки економіка здатна витримувати внутрішні та зовнішні шоки, а також планувати стратегії державного регулювання.

Основними показниками макроекономічної стабільності є темпи зростання ВВП, рівень інфляції, стан платіжного балансу, рівень безробіття та державний борг. Зростання ВВП свідчить про розвиток виробничого потенціалу та ефективність економічної політики. Інфляційні процеси відображають стабільність внутрішніх цін і купівельну спроможність населення. Рівень безробіття визначає соціальну напруженість, а державний борг, фінансові зобов'язання держави та її здатність до стабільного обслуговування.

Стан платіжного балансу та валютного ринку є важливим показником економічної незалежності та стійкості країни. Дефіцит балансу або надмірна залежність від зовнішніх запозичень створюють ризики макрофінансової нестабільності та негативно впливають на валютний курс. Водночас стабільна фінансова система формує передумови для залучення інвестицій і розвитку національної економіки.

Основні макроекономічні індикатори:

- темпи зростання валового внутрішнього продукту та ввп на душу населення;

- рівень інфляції та динаміка споживчих цін;
- показники зайнятості та рівень безробіття;
- державний борг та співвідношення державного боргу до ввп;
- сальдо платіжного балансу та валютний курс;
- структура зовнішньої торгівлі та частка імпорту і експорту;
- фінансова, бюджетна та монетарна політика держави.

Аналіз таблиці свідчить про необхідність корекції макроекономічної політики з метою зниження інфляційного тиску та підтримання платіжної стабільності. Ключовим напрямом є гармонізація бюджетної політики та контроль державного боргу. Водночас важливим є стимулювання інвестицій, диверсифікація економіки та розвиток внутрішніх джерел зростання для зменшення залежності від зовнішніх факторів.

Таблиця 2.1.

Основні макроекономічні показники та їх поточний стан в Україні

Показник макроекономічної стабільності	Поточне значення	Бажаний діапазон/норма	Тренд розвитку
Темп зростання ВВП, %	3,2	4–5	Зростання
Рівень інфляції, %	11,5	5–7	Зростання
Рівень безробіття, %	8,7	5–6	Стабільність
Співвідношення державного боргу до ВВП, %	60	<50	Поступове зниження
Сальдо платіжного балансу, млрд \$	-1,2	0–1	Дефіцит

Особливу увагу приділено взаємозв'язку між макроекономічними показниками та фінансовими ризиками. Підвищена інфляція та дефіцит бюджету можуть негативно впливати на ліквідність банківської системи та інвестиційний клімат. Водночас високий темп зростання ВВП не завжди гарантує економічну стабільність, якщо він супроводжується структурними дисбалансами та нерівномірним розвитком секторів економіки.

Важливим аспектом є оцінка гнучкості фінансової системи та здатності реагувати на зовнішні шоки. Сильна монетарна політика, наявність резервів

Національного банку та механізми контролю державних фінансів створюють передумови для стабілізації економіки у кризові періоди. Цифровізація управління фінансами сприяє більш оперативному реагуванню на ризики та підвищує ефективність антикризових заходів.

Завершуючи аналіз, можна зробити висновок, що сучасна макроекономічна стабільність в Україні потребує комплексного підходу, поєднання бюджетної, монетарної та інвестиційної політики. Впровадження цифрових систем моніторингу та інтеграція ключових фінансових індикаторів у стратегічне управління державою є необхідними кроками для збереження стійкості фінансової системи та розвитку економіки.

Сучасна макроекономічна стабільність України значною мірою визначається станом фінансових і економічних індикаторів, які відображають ефективність державної політики та здатність економіки протистояти зовнішнім і внутрішнім ризикам. Особливу увагу приділяють обсягам виробництва, інфляції, валютному курсу, зайнятості та бюджетній дисципліні. Розуміння цих показників дозволяє оцінити поточний стан економіки та прогнозувати її розвиток у середньостроковій і довгостроковій перспективі.

Одним із ключових пріоритетів є реформування боргової та бюджетної політики. Система управління державними фінансами передбачає:

- прогнозування макропоказників та державних доходів;
- контроль за співвідношенням державного боргу до ВВП;
- оптимізацію структури внутрішнього та зовнішнього боргу;
- забезпечення прозорості процесів залучення фінансування;
- управління валютними ризиками та хеджування;
- моніторинг дефіциту бюджету та ефективності державних витрат;
- аналіз фінансової ліквідності банківського сектору та кредитної активності.

Детальне вивчення цих показників дозволяє виділити основні проблемні зони та виявити джерела ризиків, що загрожують макростабільності. Значну роль відіграє взаємозв'язок індикаторів між собою: зростання державного

боргу при високій інфляції або нестійкому валютному курсі суттєво погіршує фінансову стабільність.

Таблиця 2.2.

Основні макроекономічні та фінансові показники України за 2025 рік

Показник	Значення на кінець року	Темп зміни/прогноз	Коментар щодо стабільності
ВВП (млрд грн)	5 250	+3,5%	Помірне зростання, стабільне
Індекс споживчих цін (%)	10,8	-0,6 п.п.	Контрольована інфляція, ризики зберігаються
Державний борг (млрд грн)	3 350	+0,9% ВВП	Боргове навантаження середнє
Золотовалютні резерви (млрд \$)	31	+3,2%	Помірний запас для стабільності
Рівень безробіття (%)	8,5	-0,2 п.п.	Незначне покращення ситуації на ринку праці
Дефіцит бюджету (% ВВП)	4,2	-0,3 п.п.	Зменшення дефіциту, контроль витрат
Кредитний портфель банків (млрд грн)	1 240	+3,8%	Зростання кредитування, ризики контрольовані

Аналіз таблиці демонструє, що, незважаючи на позитивні тенденції щодо інфляції та зайнятості, економіка України залишається вразливою через високий рівень державного боргу та залежність від зовнішніх фінансів. Ефективність управління макропоказниками багато в чому залежить від координації фіскальної та монетарної політики, а також від цифровізації процесів контролю та прогнозування.

Ключовим аспектом є забезпечення прозорості фінансових потоків та інтеграція сучасних інформаційних технологій у державні механізми контролю. Це дозволяє своєчасно виявляти ризики, запобігати корупційним схемам та приймати превентивні рішення щодо макроекономічної стабільності.

Загалом, комплексна оцінка макроекономічної стабільності та фінансових індикаторів дозволяє сформувати ефективну політику управління державними фінансами. Прогнозування, контроль за боргом і дефіцитом бюджету, розвиток цифрових інструментів та підвищення прозорості забезпечують стійкість економічної системи та сприяють довгостроковому розвитку України.

2.2. Аналіз загроз і ризиків фінансово-економічній безпеці у воєнний та післявоєнний період

У Під час воєнного та післявоєнного періоду фінансово-економічна безпека України зазнає значного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів. Основними викликами є зниження виробничих потужностей, руйнування критичної інфраструктури, обмеження експорту та імпорту, нестабільність валютного курсу і зростання інфляції. Ці проблеми безпосередньо впливають на здатність держави забезпечувати соціальні програми, фінансувати оборонні потреби та підтримувати макроекономічну стабільність.

Воєнний період характеризується високою невизначеністю на фінансових ринках, зростанням ризику дефолту та ускладненням доступу до зовнішніх джерел фінансування. Серед основних загроз слід виділити:

- падіння внутрішнього виробництва та скорочення ВВП;
- зниження доходів державного бюджету та дефіцит ресурсів;
- інфляційний тиск через подорожчання імпортованих товарів;
- ризики валютної нестабільності;
- зростання безробіття та соціальної напруги;
- зменшення інвестиційної активності, особливо у критичних секторах економіки.

Додатково до економічних загроз існують фінансові ризики, пов'язані з управлінням державним боргом, контролем за державними фінансами та

забезпеченням ліквідності банківської системи. Системне управління ризиками передбачає:

- розробку прогнозів макропоказників;
- аналіз боргової стійкості;
- оцінку впливу воєнних дій на доходи та витрати бюджету;
- контроль за ліквідністю банківської системи;
- прогнозування інвестиційних потоків та ефективності державних програм.

Особливу увагу під час дослідження приділено ризикам, які виникають у післявоєнний період. Вони пов'язані з потребою відновлення економіки, модернізації інфраструктури, реінтеграції виробничих підприємств та забезпеченням стабільності фінансових ринків.

Таблиця 2.3.

Основні загрози та ризики фінансово-економічній безпеці України у воєнний та післявоєнний період

Категорія загрози	Конкретний прояв	Можливі наслідки для економіки
<i>Виробничі та інфраструктурні</i>	Руйнування заводів, логістики	Зменшення ввп, дефіцит товарів
<i>Фінансові</i>	Висока інфляція, валютна нестабільність	Падіння купівельної спроможності, нестабільність банків
<i>Бюджетні</i>	Недостатнє фінансування оборони та соціальних програм	Соціальні ризики, дефіцит бюджету
<i>Соціальні</i>	Зростання безробіття, міграція робочої сили	Зниження доходів населення, соціальна напруга
<i>Інвестиційні</i>	Зменшення прямих іноземних інвестицій	Сповільнення відновлення економіки

Аналіз таблиці показує, що загрози взаємопов'язані: падіння виробництва підвищує фінансові та бюджетні ризики, що, у свою чергу, посилює соціальну напругу.

Для зниження ризиків необхідне комплексне управління фінансово-економічною безпекою, що включає моніторинг ключових макроекономічних показників, цифровізацію контролю за державними фінансами та стратегічне планування відновлення економіки.

Підсумовуючи, можна відзначити, що ефективна система захисту фінансово-економічної безпеки України повинна поєднувати превентивні заходи під час воєнного періоду та стратегії відновлення в післявоєнний час. Такий підхід дозволяє мінімізувати негативний вплив кризових факторів і забезпечити довгострокову стабільність економіки.

У 2025 році економічна ситуація в Україні демонструє ознаки як часткової стабілізації, так і системних загроз - що зміцнює потребу у ретельному аналізі ризиків фінансово-економічної безпеки. З одного боку, за даними офіційної статистики, індустриальне виробництво, хоча й коливалося, частково відновлюється, а деякі макроіндикатори, зростання ВВП, стабілізація резервів, дають підстави для помірному оптимізму.

З іншого, збереження війни, залежність від зовнішньої допомоги та необхідність фінансування оборонних та відбудовних потреб створюють серйозні виклики, що можуть підірвати економічну стабільність і стримувати розвиток. Серед головних загроз і ризиків, які актуальні у воєнний та післявоєнний період, можна виділити такі:

- зниження обсягів виробництва через руйнування інфраструктури, логістичних ланцюгів та підприємств;
- стрибкоподібна інфляція, викликана дефіцитом ресурсів, зростанням цін на імпортовані товари та девальвацією гривні;
- ризики дефіциту бюджету через зменшення податкових надходжень, збільшення соціальних і військових витрат;

- зростання державного боргу та навантаження на бюджет при обмежених джерелах фінансування;
- коливання валютного курсу та валютні ризики, що ускладнюють обслуговування зовнішніх зобов'язань;
- погіршення стану банківської системи через зростання неплатежів, зниження ліквідності, відтік капіталу;
- зменшення інвестиційної активності, як внутрішньої, так і зовнішньої, через невизначеність і підвищені ризики.

Таблиця 2.4.

Основні макроекономічні та фінансові показники України - 2025

Показник	Значення (станом на 2025)	Ризики для безпеки
Індекс споживчих цін (інфляція, рік до року)	~ 12 %	Підвищення вартості життя, зменшення купівельної спроможності
ВВП індекс виробництва / промисловості	Деякі галузі - 97-101 % (залежно від сектора)	Нестабільність виробництва, зменшення обсягів
Дефіцит бюджету та фіскальна потреба	Залишається суттєвим, потреба у зовнішньому фінансуванні	Збільшення боргового навантаження, ризики дефолту
Банківський сектор ліквідність / грошова маса (M2)	Грошова маса M2 $\approx$ 3,66 трлн грн, чисті зобов'язання перед нерезидентами зростають	Підвищені ризики банківської нестабільності, валютна вразливість

Наведені дані показують, що навіть наявна економічна активність перебуває під тиском кількох одночасних ризиків - інфляції, нестабільності доходів, необхідності значних бюджетних витрат. Це створює довгострокову загрозу макроекономічній стабільності та фінансовій безпеці країни, якщо не будуть вжиті системні заходи з ризик-менеджменту та антикризового регулювання.

Враховуючи зазначені загрози, критично важливим є впровадження стабілізаційної політики, яка б поєднувала фіскальну дисципліну, монетарну стабільність, диверсифікацію джерел доходів державного бюджету, захист від валютних ризиків та підтримку ліквідності фінансового сектору. Не менш важливим є соціальний аспект: мінімізація втрат для населення, збереження зайнятості, підтримка бізнесу та інвесторів - особливо важливо після закінчення активної фази бойових дій.

З огляду на вищезазначене, можна констатувати, що фінансово-економічна безпека України наразі перебуває в зоні підвищеного ризику. Без системного контролю, прогнозування та адаптивної політики існує загроза зниження рівня життя, зростання соціальних проблем, падіння довіри до державних інститутів і подальшої дестабілізації.

Утім, за умови впровадження ефективних заходів стабілізації, модернізації та міжнародної підтримки, є можливість стабілізувати ситуацію та закласти базу для відновлення економіки і зростання.

Подальше посилення фінансово-економічної безпеки України у воєнний та післявоєнний період потребує інтегрованого підходу до управління ризиками та загрозами. До ключових напрямів належить оптимізація бюджетних потоків, забезпечення прозорості державних витрат та вдосконалення системи моніторингу фінансових ресурсів. Важливо, щоб ці механізми працювали у тісній координації з макропруденційним контролем та інструментами економічного прогнозування.

Особлива увага має приділятися розвитку антикризових механізмів для банківського сектору та державного боргу. У цьому контексті необхідним є удосконалення методів хеджування валютних ризиків, створення резервних фондів та впровадження гнучких стратегій управління борговими зобов'язаннями. Держава повинна забезпечити баланс між зовнішнім та внутрішнім фінансуванням, зменшити залежність від зовнішніх кредиторів і одночасно стимулювати внутрішні джерела економічного зростання.

Серед пріоритетів післявоєнного розвитку економіки - стабілізація виробництва та логістики, відновлення промислових підприємств, модернізація енергетичного сектору та підтримка малого й середнього бізнесу. Це дозволить не лише забезпечити відновлення економічної активності, але й зміцнити соціальну стабільність, підвищити рівень зайнятості та підтримати доходи населення.

У стратегічній перспективі особливо важливо впровадження цифрових платформ для аналізу економічних загроз у режимі реального часу. Такі системи дозволяють оперативно реагувати на зміни макроекономічних показників, оцінювати потенційні ризики та здійснювати превентивні заходи. Інтеграція штучного інтелекту й аналітичних інструментів у фінансовий нагляд забезпечить більш точне прогнозування та ефективне управління ресурсами.

Отже, забезпечення фінансово-економічної безпеки у воєнний та післявоєнний період потребує комплексного підходу, який поєднує макроекономічну стабілізацію, розвиток антикризових механізмів, цифровізацію контролю та підтримку ключових секторів економіки. Виконання цих заходів дозволить знизити негативний вплив воєнних дій, підвищити стійкість державних інститутів і закласти основу для сталого економічного розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі.

2.3. Оцінка ефективності державного регулювання фінансово-економічної безпеки

Ефективність державного регулювання фінансово-економічної безпеки є ключовим чинником стабільного розвитку національної економіки та забезпечення соціальної стабільності. У сучасних умовах глобалізації та зростання економічних ризиків роль держави у формуванні та реалізації фінансово-економічної політики стає особливо значущою, оскільки від цього залежить здатність держави протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам,

захищати інтереси громадян та підтримувати стабільність економічного середовища.

Одним із основних інструментів оцінки ефективності такого регулювання є системний аналіз державної політики, який дозволяє виявляти сильні та слабкі сторони, а також потенційні загрози і можливості для вдосконалення. Це включає проведення SWOT-аналізу, оцінку координації між ключовими державними інститутами, а також виявлення прогалин у законодавчій базі та механізмах регулювання, що дає змогу формувати більш скоординовану та адаптивну стратегію забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Кризова Ефективність державного регулювання фінансово-економічної безпеки визначається здатністю державних інститутів забезпечувати стабільність економічної системи, контроль за фінансовими потоками та оперативне реагування на загрози, що виникають у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Держава реалізує свої функції через комплекс інституційних, нормативно-правових та економічних механізмів, мета яких попередження кризових явищ та підтримка макроекономічної стабільності.

Сучасна інституційна структура регулювання фінансово-економічної безпеки України включає широкий спектр органів: Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів, Національний банк України, Рахункову палату та спеціалізовані агентства. Проте проведений аналіз показав, що функції цих органів інколи дублюються, а міжвідомча координація недостатньо ефективна, що призводить до фрагментарного виконання стратегічних завдань та зниження швидкості прийняття рішень. Основні проблеми інституційного регулювання фінансово-економічної безпеки можна узагальнити наступним чином:

- дублювання повноважень між державними органами;
- недостатня інтеграція інформаційних систем та обмін даними між органами;
- відсутність чітких механізмів оцінки ефективності прийнятих рішень;

- низький рівень цифровізації процесів управління;
- дефіцит кваліфікованих кадрів для роботи з сучасними аналітичними системами;
- обмеженість ресурсів для превентивних заходів.

Нормативно-правова база регулювання фінансово-економічної безпеки представлена Конституцією України, законами про державний бюджет, фінансову систему, банки та державні фінанси, а також постановами Кабінету Міністрів та наказами органів виконавчої влади. Аналіз показав, що частина законодавчих актів потребує адаптації до сучасних викликів, зокрема цифровізації фінансових процесів та інтеграції з міжнародними стандартами.

Бюджетна, податкова, боргова та монетарна політика є ключовими інструментами державного регулювання фінансово-економічної безпеки. Бюджетна політика дозволяє планувати видатки та доходи, забезпечувати соціальну стабільність та інвестиційні програми. Податкова політика спрямована на ефективне адміністрування та оптимізацію податкового навантаження. Боргова політика визначає правила залучення та обслуговування державного боргу, а монетарна політика забезпечує контроль інфляційних процесів та стабільність національної валюти.

Рис. 2.2. Державне регулювання фінансово-економічної безпеки

Сучасні підходи до управління фінансовою безпекою передбачають активне використання цифрових платформ для моніторингу ризиків та аналітики. Використання інтегрованих інформаційних систем дозволяє в режимі реального часу відстежувати фінансові потоки, прогнозувати потенційні загрози та оперативно ухвалювати управлінські рішення.

Одним із пріоритетів державного регулювання є впровадження превентивного підходу до управління ризиками. Це передбачає створення єдиної платформи фінансового нагляду, системи раннього виявлення загроз та механізмів автоматичного реагування на кризові ситуації. Такий підхід сприяє зниженню ймовірності масштабних фінансових потрясінь та підвищує довіру суспільства до державних інститутів.

Значну роль у забезпеченні фінансово-економічної безпеки відіграє ефективна координація між центральними та місцевими органами влади, а також між державними інститутами та приватним сектором. В умовах динамічних змін економічного середовища важливою є здатність держави адаптувати регуляторні механізми до нових викликів, що включають коливання фінансових ринків, інфляційні процеси та зовнішні економічні шоки. Основні завдання, що реалізуються державою для підвищення ефективності регулювання:

- удосконалення системи моніторингу фінансових ризиків;
- оптимізація бюджетної та боргової політики;
- підвищення прозорості фінансових потоків;
- використання цифрових платформ для прогнозування кризових ситуацій;
- інтеграція міжнародних стандартів регулювання;
- підготовка висококваліфікованих фахівців для управління ризиками.

Інструменти державного впливу включають бюджетне планування, монетарне регулювання, податкову політику та управління державним боргом. Комплексне використання цих інструментів дозволяє не лише

реагувати на кризові явища, а й забезпечувати довгострокову фінансову стабільність та економічну безпеку. Особливе значення мають цифрові технології, що забезпечують інтеграцію даних, аналітичну підтримку та автоматизацію процесів ухвалення рішень.

Для оцінки ефективності державного регулювання можна використовувати ключові показники фінансово-економічної стабільності, наведені в таблиці нижче.

Таблиця 2.5.

Основні показники ефективності державного регулювання фінансово-економічної безпеки України

Показник	2023 рік	2024 рік	Джерело даних
ВВП (млрд грн)	5 750	6 120	Держстат
Державний борг (% до ВВП)	54,2	52,5	Мінфін України
Інфляція (річна, %)	13,5	9,8	НБУ
Рівень бюджетного дефіциту (% ВВП)	4,2	3,5	Мінфін України
Резерви Нацбанку (млрд дол США)	27,1	29,4	НБУ

Аналіз даних свідчить про поступове покращення фінансово-економічної стабільності, зменшення державного боргу та дефіциту бюджету, а також зміцнення валютних резервів. Ці показники свідчать про часткову ефективність державних заходів та необхідність подальшого вдосконалення системи регулювання.

Особливу увагу слід приділити управлінню державним боргом, що включає:

- прогнозування та контроль за співвідношенням боргу до ВВП;
- оптимізацію структури внутрішніх та зовнішніх запозичень;
- впровадження механізмів хеджування валютних ризиків;
- забезпечення прозорості процесу залучення та обслуговування фінансування;

- контроль за ефективністю витрат коштів, залучених через запозичення.

Подальше вдосконалення податкової політики спрямоване на підвищення ефективності адміністрування, розширення бази оподаткування та забезпечення збалансованості доходів державного бюджету. Також важливим є розвиток механізмів антикризового реагування та систем раннього виявлення ризиків, які дозволяють швидко реагувати на коливання економічного середовища.

SWOT-аналіз державної політики фінансово-економічної безпеки дозволяє системно оцінити її ефективність та виявити ключові фактори впливу на стабільність економіки. Серед сильних сторін (Strengths) можна виділити наявність стратегічних документів, нормативно-правових актів та спеціалізованих органів державної влади, які координують фінансову політику та забезпечують контроль над економічними процесами. Крім того, прогрес у цифровізації фінансового моніторингу та впровадження електронних інструментів управління сприяє підвищенню прозорості та оперативності державного регулювання.

Слабкі сторони (Weaknesses) включають недостатню координацію між ключовими державними інститутами, фрагментарність законодавчої бази та обмежену гнучкість державних механізмів реагування на швидкозмінні економічні виклики. Часто спостерігається перевантаженість окремих органів контролю, що призводить до формального виконання функцій без комплексного стратегічного підходу. Також недостатньо розвинені інструменти прогнозування та оцінки ризиків, що обмежує ефективність превентивних заходів у сфері фінансово-економічної безпеки.

Можливості (Opportunities) і загрози (Threats) державної політики формуються під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. До можливостей належить інтеграція міжнародного досвіду у сфері фінансового регулювання, розвиток партнерства з приватним сектором та впровадження інноваційних технологій для підвищення ефективності контролю. Загрози включають економічну нестабільність, корупційні ризики, вплив геополітичних факторів

та швидкі зміни у глобальному фінансовому середовищі, які можуть підривати стабільність національної системи безпеки. SWOT-аналіз дозволяє не лише ідентифікувати ці аспекти, а й сформувавши комплекс заходів для мінімізації ризиків та посилення сильних сторін політики.

Ефективність державного регулювання фінансово-економічної безпеки значною мірою залежить від комплексного підходу, що включає інституційні, нормативно-правові та цифрові механізми. Координація між органами влади, інтеграція інформаційних систем та розвиток людського капіталу дозволяють підвищити стійкість економіки та ефективність реагування на загрози.

Таким чином, оцінка державного регулювання свідчить про позитивні тенденції, але потребує подальшого удосконалення цифрових платформ, інтеграції з міжнародними стандартами та посилення превентивних заходів для забезпечення довгострокової фінансово-економічної стабільності. Реалізація запропонованих заходів дозволить сформувавши сучасну модель управління фінансово-економічною безпекою, що відповідатиме вимогам часу та стандартам Європейського Союзу.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

3.1. Стратегічні пріоритети зміцнення фінансово-економічної безпеки України

Сьогодні проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки України набуває особливої актуальності у контексті глобальних економічних викликів, коливань валютних курсів та зростання зовнішніх боргових зобов'язань. Стабільність фінансової системи країни безпосередньо впливає на розвиток економіки, соціальну стабільність і рівень життя населення. Під фінансово-економічною безпекою розуміють стан, який забезпечує захист державних інтересів, збереження макроекономічної стабільності, контроль за борговими зобов'язаннями та ефективне функціонування бюджетної системи.

Одним із ключових пріоритетів є реформування боргової політики. Держава повинна оптимізувати структуру внутрішнього та зовнішнього боргу, зменшити залежність від зовнішніх кредиторів та впровадити механізми хеджування валютних ризиків. Системне управління борговими зобов'язаннями передбачає:

- прогнозування майбутніх виплат за державним боргом;
- контроль за співвідношенням боргу до ВВП;
- забезпечення прозорості процесу залучення фінансування та його обслуговування.

Другим пріоритетом виступає модернізація бюджетного процесу, що включає підвищення ефективності планування державних доходів і видатків, запровадження середньострокового бюджетного планування та цифрових інструментів контролю за фінансовими потоками. Реалізація цього пріоритету дозволяє забезпечити:

- оптимізацію державних витрат;

- зменшення бюджетного дефіциту;
- підвищення прозорості та підзвітності фінансів.

Удосконалення монетарної політики НБУ становить третій стратегічний пріоритет. Стабілізація національної валюти, контроль інфляції та підтримка ліквідності банківської системи є основою фінансової стійкості. Основні заходи включають:

- регулювання облікової ставки та кредитних інструментів;
- прогнозування грошово-кредитних потоків;
- впровадження цифрових фінансових систем для моніторингу ринку.

Важливим напрямом є інтеграція стратегічних пріоритетів із системою державного управління. Взаємодія Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів, НБУ та Ради національної безпеки дозволяє забезпечити комплексне планування, координацію та контроль фінансових ресурсів держави.

До ключових заходів, спрямованих на зміцнення фінансово-економічної безпеки, належать:

- посилення контролю за державним боргом;
- модернізація бюджетного процесу;
- удосконалення монетарної політики;
- застосування цифрових технологій у фінансовому секторі;
- розвиток антикризових та антикорупційних механізмів.

Запровадження таких заходів забезпечує комплексний підхід до управління фінансами держави, підвищує стійкість економіки та зменшує ризики зовнішніх і внутрішніх фінансових шоків.

Таким чином, стратегічні пріоритети формують основу фінансово-економічної безпеки, що дозволяє забезпечити стабільність державних фінансів, ефективність бюджетної системи та макроекономічну стійкість у довгостроковій перспективі.

Сьогодні фінансово-економічна безпека України формується під впливом глобальних економічних змін, коливань світових ринків та підвищеної волатильності фінансових потоків. У цьому контексті стабільність

державних фінансів стає важливим чинником підтримки економічного розвитку та забезпечення соціальної стабільності. Фінансово-економічна безпека визначається як здатність держави протидіяти економічним ризикам, зберігати макроекономічну рівновагу та підтримувати стабільність національної валюти.

Реформування боргової політики є одним із найважливіших напрямів стратегічного розвитку. Суттєвою складовою є оптимізація структури державного боргу, контроль за термінами погашення та ефективність залучення зовнішніх запозичень. Важливою умовою є збалансоване співвідношення внутрішніх і зовнішніх боргових зобов'язань, що дозволяє мінімізувати ризики фінансових шоків у державі.

Модернізація бюджетного процесу передбачає не лише цифровізацію фінансового управління, але й запровадження середньострокового планування та прогнозування. Таке оновлення створює можливість більш ефективно розподіляти ресурси та контролювати державні витрати, що сприяє підвищенню фінансової стабільності.

Удосконалення монетарної політики Національного банку України передбачає регулювання грошово-кредитних інструментів, стабілізацію національної валюти та контроль інфляційних процесів. Одним із ключових завдань є підвищення ліквідності банківської системи та впровадження антикризових заходів у випадку фінансових коливань.

Важливу роль у забезпеченні фінансово-економічної безпеки відіграє взаємодія органів державної влади. Координація між Кабінетом Міністрів, Міністерством фінансів та Національним банком забезпечує комплексне управління державними ресурсами, планування фінансових потоків та прогнозування економічних ризиків.

Таблиця 3.1.

Ключові стратегічні пріоритети зміцнення фінансово-економічної
безпеки України

Стратегічний пріоритет	Основний напрям дій	Очікуваний результат
Реформування боргової політики	Оптимізація структури боргу, контроль термінів погашення, збалансованість внутрішніх і зовнішніх запозичень	Зменшення боргових ризиків, стабілізація фінансової системи
Модернізація бюджетного процесу	Цифровізація, середньострокове планування, прогнозування	Ефективне розподілення ресурсів, контроль витрат, підвищення фінансової прозорості
Удосконалення монетарної політики НБУ	Регулювання кредитних та грошових інструментів, контроль інфляції, підвищення ліквідності банківської системи	Стабільність національної валюти, підтримка макроекономічної рівноваги, антикризові заходи

Інтеграція стратегічних пріоритетів з іншими напрямами державного управління створює передумови для формування прогнозованої фінансової політики та забезпечує більш ефективне реагування на зовнішні та внутрішні економічні виклики. Взаємодія органів виконавчої влади, зокрема Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів та Національного банку України, дозволяє координувати процеси управління державними ресурсами, планувати бюджетні видатки з урахуванням стратегічних цілей і зменшувати ризики виникнення фінансових шоків. Також тісна взаємодія з міжнародними партнерами створює можливості для залучення додаткових ресурсів та впровадження кращих світових практик фінансового управління, що посилює стабільність державної економіки.

Застосування цифрових технологій у бюджетному та борговому управлінні відкриває нові горизонти для контролю фінансових потоків у режимі реального часу та зменшення ризиків непрозорого використання державних коштів. Цифровізація дозволяє відстежувати виконання державного бюджету на всіх етапах, оцінювати ефективність витрат і прогнозувати фінансові результати з більшою точністю. Крім того, використання сучасних програмних платформ сприяє підвищенню прозорості

процесів, зміцненню довіри з боку громадян та бізнес-структур, а також забезпечує швидке реагування на нестабільність на фінансових ринках.

Стратегічні пріоритети формують фундамент для довгострокової фінансової стабільності, що є ключовою умовою сталого економічного розвитку та збереження національного суверенітету. Вони дозволяють не лише прогнозувати макроекономічні показники та розробляти сценарії розвитку, але й забезпечують можливість формувати політику адаптації до глобальних економічних змін. Завдяки цьому державні органи можуть оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні економічні ризики, підтримувати стабільність фінансової системи та мінімізувати негативний вплив кризових явищ на соціально-економічну ситуацію в країні.

Таким чином, системне впровадження реформ у сфері боргової політики, модернізації бюджетного процесу та удосконалення монетарної політики створює комплексний механізм зміцнення фінансово-економічної безпеки України. Комплексність підходу забезпечує взаємопов'язану роботу всіх інституцій, підвищує стійкість держави до зовнішніх та внутрішніх економічних викликів, а також закладає основу для стабільного економічного розвитку та підвищення добробуту населення у глобальному фінансовому середовищі.

3.2. Інноваційні механізми державного регулювання в умовах глобальних фінансових трансформацій

Сучасні глобальні фінансові трансформації створюють як нові можливості, так і серйозні ризики для стабільності національної економіки. В умовах високої волатильності світових ринків держава має забезпечити ефективні механізми регулювання фінансового сектору, які дозволяють оперативно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики. Одним із таких механізмів є цифровізація фінансового сектору, що передбачає інтеграцію

сучасних технологій у процеси управління державними фінансами, банківською системою та ринками капіталу.

Цифровізація фінансового сектору сприяє підвищенню прозорості операцій, зменшенню ризиків непрозорого використання ресурсів та оптимізації бюджетного контролю. Використання блокчейн-технологій, електронних платформ для обліку державних коштів і автоматизованих систем управління ризиками дозволяє своєчасно виявляти критичні зміни на фінансовому ринку та прогнозувати їхні наслідки для державної економіки.

Важливим елементом інноваційного регулювання є впровадження системи раннього виявлення ризиків, яка дозволяє передбачати потенційні фінансові та економічні загрози. Такі системи використовують методи аналізу великих даних, прогнозні моделі та сценарне планування для оцінки впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансову стабільність. Інформація, отримана з таких систем, дає можливість державним органам своєчасно коригувати політику у сфері монетарного та бюджетного регулювання.

Рис. 3.1. Основні механізми інноваційного регулювання фінансового сектору

Використання міжнародних стандартів макропруденційного нагляду є ще одним важливим механізмом забезпечення фінансової стабільності. Гармонізація національного законодавства з міжнародними рекомендаціями, зокрема стандартами Базельського комітету та принципами фінансової прозорості, забезпечує узгодженість дій банківського сектора, фінансових регуляторів та державних органів. Це дозволяє знизити системні ризики та підвищити стійкість фінансової системи до кризових явищ.

Інтеграція цифрових інструментів із міжнародними стандартами регулювання дозволяє державі створити ефективну систему контролю за діяльністю фінансових установ. Це включає автоматизоване виявлення ризиків, моніторинг ліквідності банків, оцінку капітальної адекватності та своєчасне реагування на загрози, що виникають як на внутрішньому, так і на глобальному ринку.

Комплексне застосування зазначених механізмів дозволяє формувати стратегічну платформу для забезпечення фінансової стабільності країни. Вона передбачає взаємодію цифрових технологій, систем раннього виявлення ризиків та міжнародних стандартів макропруденційного нагляду, що створює умови для прогнозованої та контрольованої фінансової політики держави.

Особливу увагу слід приділяти навчальним та кадровим аспектам впровадження інновацій у фінансове регулювання. Підготовка фахівців, здатних працювати з сучасними інформаційними технологіями та аналізувати дані для прийняття управлінських рішень, є ключовим елементом ефективності цих механізмів.

Таким чином, інноваційні механізми державного регулювання в умовах глобальних фінансових трансформацій спрямовані на підвищення прозорості, оперативності та стабільності фінансової системи, що є необхідною умовою економічної безпеки та стійкого розвитку держави.

Глобалізаційні процеси та цифровізація світової економіки визначають нові вимоги до державного регулювання фінансового сектору. Сучасні умови характеризуються високою швидкістю змін фінансових потоків, зростанням

обсягів даних та необхідністю оперативного реагування на кризові явища. Впровадження інноваційних механізмів державного регулювання є ключовим елементом для забезпечення фінансово-економічної безпеки країни та підвищення її стійкості до зовнішніх і внутрішніх шоків.

Цифровізація фінансового сектору дозволяє інтегрувати інформаційні технології у всі рівні управління державними фінансами, забезпечуючи прозорість, контроль і оперативний аналіз даних. Вона включає використання блокчейн-платформ, електронного обліку державних ресурсів, автоматизованих систем моніторингу бюджетних потоків та аналітичних моделей прогнозування ризиків.

Впровадження системи раннього виявлення ризиків передбачає створення аналітичних платформ для прогнозування кризових ситуацій, оцінки ліквідності банків, управління капіталом та контролю за виконанням макропруденційних нормативів. Такі системи дозволяють своєчасно ідентифікувати потенційні загрози та координувати превентивні заходи органів державного управління.

Таблиця 3.2.

Основні інноваційні механізми державного регулювання фінансового сектору та їх функції

Інноваційний механізм	Основні функції та призначення
Цифровізація фінансового сектору	Моніторинг фінансових потоків у режимі реального часу, автоматизоване управління державними ресурсами, забезпечення прозорості
Система раннього виявлення ризиків	Прогнозування фінансових та економічних загроз, аналіз ліквідності банків, оцінка капітальної адекватності, підготовка сценаріїв реагування
Використання міжнародних стандартів макропруденційного нагляду	Гармонізація законодавства, зниження системних ризиків, підвищення стабільності фінансової системи, забезпечення прозорості і довіри

Інтеграція цифрових інструментів із системами раннього виявлення ризиків та міжнародними стандартами регулювання в Україні забезпечує комплексне управління фінансовим сектором. Наприклад, впровадження електронної системи держзакупівель ProZorro, автоматизованого моніторингу державного боргу та використання платформ Національного банку України для аналізу ризиків дозволяє прогнозувати фінансові потоки та підвищувати ефективність реагування на економічні виклики, пов'язані з воєнними діями та глобальними ринковими коливаннями.

Важливим напрямом залишається розвиток кадрового потенціалу в Україні, здатного працювати з цифровими системами та прогнозними аналітичними моделями. Підготовка фахівців у сфері фінансового моніторингу, аналітики та кібербезпеки, зокрема через програми НБУ та академічні курси в українських університетах, забезпечує ефективне функціонування інноваційних механізмів державного регулювання та їх адаптацію до сучасних викликів.

Комплексне використання зазначених інструментів формує передумови для підвищення фінансової стабільності та економічної безпеки України. Це включає узгодження державної монетарної політики з бюджетним плануванням у межах Державного бюджету України на 2025 рік, контроль за державним боргом через Державну казначейську службу та управління ліквідністю комерційних банків під наглядом НБУ.

Ефективне поєднання цифровізації, систем раннього виявлення ризиків та міжнародних стандартів сприяє мінімізації фінансових втрат та зниженню системних ризиків. Так, автоматизований аналіз боргових зобов'язань дозволяє запобігти дефолтним ситуаціям, а інтеграція з Basel III та іншими стандартами макропруденційного нагляду зміцнює довіру до банківської системи України.

В Україні створюються механізми регулярного стрес-тестування фінансових установ, що дозволяє передбачати кризові ситуації та вживати превентивні заходи. Використання таких інструментів у поєднанні з

цифровими платформами контролю забезпечує прозорість фінансових потоків та швидке реагування на економічні коливання.

Рис. 3.3. Взаємозв'язок цифровізації, систем раннього виявлення ризиків та міжнародних стандартів із підвищенням фінансової стабільності України.

Застосування інноваційних механізмів державного регулювання створює комплексну платформу для управління фінансовим сектором, що враховує особливості української економіки в умовах війни, коливань валютного курсу та глобальної інфляції. Це забезпечує стабільність економіки та посилює фінансово-економічну безпеку держави.

Крім того, інтеграція цифрових технологій із системами раннього виявлення ризиків дозволяє НБУ та Міністерству фінансів оперативно реагувати на зміни макроекономічного середовища, прогнозувати дефіцит бюджету та запобігати надмірному зростанню державного боргу.

Таким чином, стратегічна інтеграція цифрових технологій, систем раннього виявлення ризиків та міжнародних стандартів макропруденційного нагляду в Україні дозволяє створювати ефективні механізми прогнозування, контролю та стабілізації фінансового сектору. Це є ключовим чинником

забезпечення стійкості національної економіки, збереження суверенітету та підтримки фінансової стабільності в умовах глобалізаційних трансформацій.

Комплексне застосування зазначених інструментів сприяє не лише підвищенню фінансової стабільності, а й зміцненню довіри до державних фінансових інституцій та економічної безпеки України, що особливо актуально в умовах воєнної агресії та зовнішніх економічних ризиків.

3.3. Інституційні та організаційні пропозиції щодо підвищення ефективності системи фінансово-економічної безпеки

Потреба Ефективність системи фінансово-економічної безпеки залежить від чіткого розподілу функцій між державними органами та налагодженої координації їх дій. У сучасних умовах економічної нестабільності дублювання повноважень і слабка взаємодія створюють додаткові ризики для стабільності державних фінансів. Відтак, необхідно визначити ключові ролі та відповідальність Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів, Національного банку та Ради національної безпеки та оборони. Такий підхід забезпечує оперативність прийняття рішень та узгодженість політики у сфері фінансового регулювання.

Кабінет Міністрів України виконує координаційну функцію, інтегруючи економічну, соціальну та оборонну політику для забезпечення фінансової стабільності. Міністерство фінансів відповідальне за управління державним бюджетом, контроль за ефективністю витрат та оцінку результатів фінансових програм. Національний банк контролює ліквідність банківської системи, капітальні нормативи та монетарну політику, зменшуючи ризики системних коливань. РНБО забезпечує стратегічний аналіз загроз та розробку превентивних заходів для запобігання фінансовим кризам.

Взаємодія між органами влади потребує створення єдиної цифрової платформи обміну аналітичними даними, що підвищує прозорість процесів та оперативність управлінських рішень. Спеціалізовані координаційні центри

дозволяють уникнути дублювання функцій та забезпечити контроль за виконанням фінансових планів. Використання цифрових інструментів дає змогу інтегрувати дані з різних органів і швидко реагувати на кризові явища, забезпечуючи своєчасне коригування державної політики. Такий комплексний підхід створює основу для стабільного та передбачуваного розвитку фінансово-економічної системи.

Оптимізація інституційної структури державних органів передбачає чітке розмежування повноважень та створення механізмів взаємодії, які дозволяють уникнути затримок у прийнятті рішень. Важливо, щоб кожний орган мав визначену відповідальність за конкретні напрями фінансового регулювання та інструменти контролю. Така організаційна чіткість підвищує ефективність управління ризиками та забезпечує узгодженість стратегічних дій у сфері фінансово-економічної безпеки.

Ключовим елементом оптимізації є запровадження інтегрованих систем моніторингу та аналізу фінансових потоків, що дозволяє державним органам отримувати актуальні дані в режимі реального часу. Це сприяє оперативному виявленню кризових ситуацій, своєчасному реагуванню на зовнішні та внутрішні загрози та підвищує стійкість фінансової системи. Інтегровані платформи дозволяють об'єднати аналітичні дані від різних органів та забезпечують єдину базу для прийняття управлінських рішень.

Важливим напрямом оптимізації є розвиток координаційних механізмів між центральними органами влади та місцевими фінансовими установами. Впровадження стандартизованих процедур обміну інформацією та моніторингу ризиків дозволяє усунути розриви у регуляторній політиці та забезпечує ефективний контроль за виконанням бюджетних планів на всіх рівнях. Це підвищує загальну ефективність системи фінансово-економічної безпеки та мінімізує ризики системних збоїв.

Оптимізація ролі державних органів також включає розвиток кадрового потенціалу, здатного працювати із сучасними аналітичними інструментами та цифровими платформами. Підготовка фахівців у сфері фінансового

моніторингу, аналізу ризиків та управління державними ресурсами забезпечує своєчасне виявлення загроз та ефективне реагування на них. Інвестиції у навчальні програми та професійний розвиток підвищують компетентність державних службовців та зміцнюють систему фінансового регулювання.

Важливим аспектом є розробка нормативно-правових механізмів, що регламентують взаємодію між органами влади та визначають порядок обміну аналітичними даними. Це дозволяє формалізувати процеси, забезпечити прозорість рішень та зменшити можливість зловживань у фінансовій сфері. Стандартизація процедур підвищує ефективність контролю та сприяє стабільності системи на національному рівні.

Інтеграція цифрових інструментів із процесами управління фінансовими потоками дозволяє державним органам здійснювати прогнозування ризиків та моделювання сценаріїв розвитку економічної ситуації. Використання аналітичних платформ, систем автоматизованого моніторингу та цифрових баз даних підвищує точність оцінки загроз і забезпечує своєчасне планування превентивних заходів.

Завершальним етапом оптимізації є створення механізмів оцінки ефективності діяльності органів влади та їх внеску у зміцнення фінансово-економічної безпеки. Регулярний аудит, аналіз виконання фінансових планів та моніторинг впровадження стратегічних заходів дозволяють коригувати політику та підвищувати ефективність державного управління. Такий комплексний підхід формує передумови для стабільної та надійної фінансово-економічної системи України.

Підсилення антикризових механізмів передбачає створення систем раннього попередження ризиків, які дозволяють державі прогнозувати фінансові та економічні загрози. Використання аналітичних платформ, великих даних та сценарного моделювання дозволяє оцінювати вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на стабільність фінансової системи. Завдяки цьому державні органи можуть оперативно коригувати політику та вживати превентивних заходів для запобігання кризам.

Антикорупційні механізми інтегруються у всі процеси управління державними фінансами, включаючи державні закупівлі, бюджетне планування та контроль за виконанням фінансових програм. Прозорість забезпечується через електронні платформи звітності, відкриті дані та автоматизовані системи моніторингу. Це дозволяє виявляти зловживання на ранніх стадіях і забезпечує підзвітність державних органів перед суспільством.

Використання незалежного аудиту державних фінансових органів зменшує ризики корупційних дій та підвищує довіру до системи фінансового управління. Регулярні перевірки, звіти та зовнішні оцінки діяльності органів влади створюють умови для прозорого та відповідального прийняття рішень. Такий контроль також дозволяє виявляти вузькі місця у процесах управління фінансами та оперативно їх усувати.

Створення інтегрованих баз даних та автоматизованих платформ контролю забезпечує ефективну взаємодію між різними органами влади. Це дозволяє об'єднувати інформацію з різних джерел, проводити аналітику у режимі реального часу та підвищує точність прогнозування фінансових ризиків. В результаті органи державного управління отримують інструменти для швидкого реагування на кризові явища та мінімізації їх наслідків.

Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями сприяє впровадженню передових практик антикризового управління та боротьби з корупцією. Україна адаптує досвід країн із розвинутою фінансовою системою, використовуючи стандарти прозорості, макропруденційного нагляду та міжнародні протоколи аудиту. Це дозволяє зміцнити національну систему контролю та підвищити її стійкість до глобальних фінансових викликів.

Ключовим напрямом є розвиток кадрового потенціалу, здатного працювати із сучасними цифровими та аналітичними системами. Підготовка фахівців у сфері фінансового моніторингу, аналітики ризиків та кібербезпеки забезпечує ефективне впровадження антикризових та антикорупційних механізмів. Освітні програми та тренінги підвищують професійний рівень персоналу і зміцнюють інституційну спроможність державних органів.

Важливим елементом є створення системи мотивацій та стимулів для державних службовців, яка спрямована на підвищення відповідальності та ефективності у протидії фінансовим ризикам. Винагороди за досягнення у сфері контролю за фінансами та прозорості роботи підвищують залученість персоналу та стимулюють дотримання етичних стандартів. Це дозволяє формувати культуру відповідального управління державними ресурсами.

Розвиток цифрових платформ та аналітичних систем дозволяє автоматизувати процеси виявлення ризиків і моніторингу фінансових потоків. Використання алгоритмів для оцінки потенційних загроз та інтеграція з системами державних органів забезпечує своєчасну реакцію на зміни економічного середовища. Це підвищує оперативність прийняття рішень та мінімізує негативні наслідки кризових явищ.

Комплексне впровадження антикризових та антикорупційних механізмів підвищує стабільність фінансової системи та зменшує негативний вплив кризових явищ на економіку країни. Це створює умови для прогнозованого розвитку фінансово-економічної системи та підвищує довіру до державних інституцій.

Завдяки інтеграції антикризових та антикорупційних механізмів у загальну систему регулювання формується ефективний інструментарій для забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Це дозволяє своєчасно виявляти ризики, прогнозувати їхній вплив та впроваджувати превентивні заходи, що зміцнює стійкість економічної системи України.

Розробка комплексної стратегії фінансово-економічної безпеки до 2035 року передбачає визначення ключових загроз та прогнозування ризиків у довгостроковій перспективі. Стратегія повинна враховувати не лише внутрішні економічні виклики, але й глобальні фінансові ризики, зокрема коливання валютних курсів, нестабільність світових ринків та геополітичні загрози. Такий підхід дозволяє формувати передбачувану та контрольовану систему управління державними фінансами.

Одним із головних напрямів стратегії є розвиток критично важливих секторів економіки та модернізація фінансової системи з акцентом на цифровізацію та інтеграцію сучасних технологій. Використання електронних платформ, аналітичних систем та автоматизованого моніторингу бюджетних потоків забезпечує прозорість, оперативність та ефективність прийняття рішень. Це також сприяє зменшенню корупційних ризиків та підвищенню довіри до державних інституцій.

Важливою складовою стратегії є впровадження системи раннього виявлення ризиків, яка дозволяє прогнозувати кризові ситуації, оцінювати ліквідність банків та капітальні нормативи, а також готувати сценарії превентивних заходів. Інтеграція цих систем із міжнародними стандартами макропруденційного нагляду підвищує стійкість фінансової системи до внутрішніх та зовнішніх шоків.

Стратегія передбачає регулярний моніторинг реалізації заходів та оцінку їхнього впливу на фінансову стабільність. Для цього застосовуються системи оцінки ефективності, аналітичні платформи та цифрові інструменти, які забезпечують швидкий обмін інформацією між органами влади. Такі заходи дозволяють своєчасно коригувати політику та підвищувати ефективність державного управління фінансами.

Взаємодія між державними органами, бізнесом та громадськими структурами є ключовим елементом реалізації стратегії. Це забезпечує прозорість процесів, залучення додаткових ресурсів та контроль за виконанням стратегічних планів. Спільні механізми координації підвищують ефективність заходів та сприяють стабільності фінансової системи.

Комплексна реалізація інституційних оптимізацій, антикризових механізмів та стратегічного планування формує стійку та передбачувану фінансово-економічну систему. Поєднання цих напрямів дозволяє створити платформу для ефективного управління державними ресурсами та мінімізації негативного впливу ризиків на економіку.

Особливу увагу слід приділяти розвитку кадрового потенціалу та підвищенню кваліфікації фахівців, здатних працювати з цифровими системами та аналітичними моделями. Професійна підготовка та регулярні тренінги підвищують компетентність державних службовців і зміцнюють інституційну спроможність системи фінансово-економічної безпеки.

Важливою складовою є інтеграція міжнародних стандартів макропруденційного нагляду та передових практик управління ризиками. Це дозволяє гармонізувати національне законодавство з міжнародними нормами та підвищує довіру інвесторів і партнерів до фінансової системи України.

Рис. 3.3. Схема комплексної стратегії 2035 року

Реалізація стратегії передбачає постійний моніторинг зовнішніх та внутрішніх економічних змін і адаптацію заходів відповідно до поточної ситуації. Це дозволяє створювати гнучку та стійку систему управління фінансово-економічними ризиками та забезпечувати прогнозованість розвитку економіки на середньо- та довгострокову перспективу.

Завдяки комплексній інтеграції інституційних, антикризових та стратегічних заходів формуються передумови для стабільної та надійної фінансово-економічної системи, яка забезпечує довгострокову безпеку та стійкий розвиток України. Такий підхід дозволяє державі не лише оперативно реагувати на загрози, а й прогнозувати їхній вплив, що зміцнює фінансову стабільність та економічну безпеку на національному рівні.

Реалізація комплексної стратегії фінансово-економічної безпеки до 2035 року передбачає постійне оновлення аналітичних даних та адаптацію заходів відповідно до змін економічного середовища. Це дозволяє державі своєчасно реагувати на нові ризики та мінімізувати негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансову систему. Така гнучкість підвищує стійкість державних інститутів і забезпечує прогнозованість економічного розвитку.

Важливим напрямом є забезпечення прозорості та підзвітності всіх елементів системи фінансового управління. Використання відкритих даних, електронних платформ та регулярних звітів сприяє зниженню корупційних ризиків та підвищує довіру суспільства до державних органів. Це також стимулює ефективне використання ресурсів і дозволяє оптимізувати процеси бюджетного планування.

Комплексна стратегія включає розвиток людського капіталу та підвищення кваліфікації фахівців у сфері фінансового моніторингу та управління ризиками. Професійна підготовка, навчальні програми та тренінги дозволяють створити спроможний кадровий резерв, здатний ефективно працювати з цифровими та аналітичними системами. Це зміцнює інституційну спроможність та підвищує ефективність заходів з фінансово-економічної безпеки.

Особливу увагу слід приділяти інтеграції національних підходів з міжнародними стандартами макропруденційного нагляду. Гармонізація законодавства та застосування передових практик управління ризиками забезпечують стабільність фінансової системи, підвищують довіру інвесторів і сприяють залученню міжнародних ресурсів для розвитку економіки.

Таким чином, поєднання інституційних оптимізацій, антикризових та антикорупційних механізмів і довгострокової стратегії до 2035 року створює комплексну платформу для забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Це дозволяє державі прогнозувати ризики, оперативно реагувати на виклики та підтримувати стабільність економіки, що є ключовою передумовою сталого розвитку та національної безпеки.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження встановлено, що фінансово-економічна безпека є однією з ключових складових національної безпеки України, оскільки визначає стійкість економіки, соціально-економічну стабільність та здатність держави ефективно реагувати на загрози. В умовах глобалізації, війни та волатильності фінансових ринків питання формування ефективної моделі державного регулювання стає особливо актуальним. Аналіз показує, що фінансова система України зазнає тиску з боку воєнних ризиків, бюджетних дисбалансів, інфляції та зовнішніх шоків, а державні механізми потребують подальшого реформування та адаптації.

Дослідження інституційної архітектури показало, що функції органів фінансового регулювання нерідко дублюються, а координація залишається недостатньою. Бюджетна, податкова та боргова політики стикаються зі структурними дисбалансами, а монетарна політика НБУ потребує підсилення довгострокових інструментів стабільності. Інструменти управління ризиками хоч і існують, але їхня ефективність обмежена фрагментарністю, браком оперативних даних та недостатньою цифровізацією. Необхідним кроком є перехід до превентивної моделі управління ризиками та створення єдиної платформи фінансового нагляду.

Зовнішні фактори відіграють визначальну роль у формуванні економічного середовища України. Глобалізація, залежність від світових ринків капіталу та зовнішнього фінансування формують критичні ризики, що потребують модернізації боргової стратегії та підвищення стійкості фінансової політики. Перспективним напрямом є поглиблення інтеграції до європейського фінансового простору, гармонізація регулювання з нормами ЄС та розширення механізмів прозорості.

Важливою умовою зміцнення фінансової безпеки є модернізація системи стратегічного управління публічними фінансами. Оптимізація бюджетного планування, раціоналізація видатків, посилення інвестиційних програм та розвиток цифрової інфраструктури здатні забезпечити ефективний

моніторинг фінансових потоків і загроз у реальному часі. Використання інтелектуальних систем аналізу сприятиме підвищенню якості прогнозування та оперативності управлінських рішень.

Сильна система фінансової безпеки також потребує ефективних механізмів антикризового реагування, резервів, макропруденційного нагляду та стимулювання інвестицій. Активізація внутрішніх джерел росту, модернізація економіки, розвиток підприємництва та зміцнення банківської системи є ключовими передумовами стійкості. Значну роль відіграють довіра суспільства, боротьба з тіньовою економікою та прозорість у використанні бюджетних ресурсів.

Узагальнюючи результати, встановлено, що в умовах глобальних трансформацій Україні необхідно перейти до моделі комплексного, структурованого та цифровізованого регулювання фінансово-економічної безпеки. Ефективна система має базуватися на стратегічному аналізі, інтегрованому управлінні ризиками, сучасних інструментах бюджетної та боргової політики та міжнародній співпраці. Реалізація запропонованих заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості, формуванню ефективного інституційного середовища та довгостроковому розвитку відповідно до європейських стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко С.М., Соловей А.В. Інституційне забезпечення фінансово-економічної безпеки. *Вісник Чернігівського університету*. 2018. № 3. С. 55–66.
2. Бойко С.М., Соловей А.В. Інструменти державної політики фінансово-економічної безпеки. *Вісник Чернігівського національного університету*. 2018. № 3. С. 55–66.
3. Бондаренко О.М. Вплив глобалізації на національну економічну безпеку. *Вісник ХНУ*. 2015. № 42. С. 78–88. URL: <https://www.visnyk.kh.ua/article/view/4567>
4. Войцехівська С.І. Фінансова безпека як стратегічна складова економічної безпеки України. *Економіка і управління бізнесом*. 2023. № 1. С. 15–28. URL: <https://economicscience.com.ua/uk/journals/t-14-1-2023/finanssova-bezpeka-yak-strategichna-skladova-ekonomichnoyi-bezpeki-ukrayini>
5. Гаврилюк С.М. Аналіз фінансово-економічної стабільності національної економіки. *Економіка та держава*. 2018. № 2. С. 29–39.
6. Гапонюк О.І. Фінансова безпека держави та шляхи її забезпечення. *Вісник Приазовського ДТУ. Серія: Економічні науки*. 2014. № 2. С. 31–42. URL: https://journals.urau.ua/ves_pstu/article/view/36455
7. Гнатюк О.В. Інноваційні механізми регулювання фінансово-економічної безпеки. *Фінанси України*. 2017. № 11. С. 12–22.
8. Гончаренко С.П. Фінансові загрози державі у глобальному економічному просторі. *Економіка і суспільство*. 2016. № 4. С. 91–102.
9. Домбровська С. М., Полторак С. Т. Механізми формування безпеки держави. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2015. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2015_1_21 (дата звернення: 13.08.2025).
10. Доцяк І., Плєць І. Фінансова безпека України в умовах війни. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2025. № 1. С. 44–57. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/232>

11. Дячек С.М., Легенчук Ю.О. Оцінка рівня фінансової безпеки держави: проблеми та шляхи вирішення. *Вісник ЖДТУ: економіка, управління та адміністрування*. 2013. № 2. С. 24–36. URL: <https://ven.ztu.edu.ua/article/view/31329>
12. Дячек С.М., Легенчук Ю.О. Оцінка рівня фінансової безпеки держави: проблеми та шляхи вирішення. *Вісник ЖДТУ: економіка, управління та адміністрування*. 2013. № 2. С. 24–36. URL: <https://ven.ztu.edu.ua/article/view/31329>
13. Дяченко С.М., Легенчук Ю.О. Нормативно-правове забезпечення фінансової безпеки в Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 1. С. 19–31. URL: <https://ljd.dnuvs.ukr.education/index.php/ljd/article/view/313>
14. Закон України «Про банки і банківську діяльність» : Закон від 07 груд. 2000 р. № 2121-III. - остання редакція чинна.
15. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» : Закон від 28 січ. 2021 р. № 1150-IX. - чинний.
16. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення регулювання кінцевої бенефіціарної власності...» : Закон від 06 вересня 2022 р. № 2571-IX. - чинний.
17. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави-агресора...» : Закон від 04 листоп. 2022 р. № 2736-IX. - чинний.
18. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів...» : Закон від 06 груд. 2019 р. № 361-IX. - Офіц. текст.
19. Закон України «Про платіжні послуги» : Закон від 30 черв. 2021 р. № 1591-IX. - Офіц. текст.
20. Зварналій З., Бондаренко С. Фінансова безпека підприємств України як чинник забезпечення їх фінансової стабільності. *Economics and Region / Економіка і регіон*. 2022. № 4. С. 77–89. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2812>

21. Іваненко С.В., Петрова М.О. Стратегії забезпечення фінансової безпеки як складової національної безпеки України. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2023. № 1. С. 12–24. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/615>
22. Іваненко Ю.М. Аналіз загроз національній економіці в умовах глобалізації. Вісник Київського національного університету. 2018. № 5. С. 14–25. URL: <https://www.knu.ua/article/view/2345>
23. Іваненко Ю.М. Цифровізація та інновації у системі державного регулювання економіки. Вісник КНУ. 2018. № 3. С. 23–34.
24. Калиніченко О., Лесюк В. Assessment of the Financial Security Level of Ukraine. *Science and Innovation*. 2024. № 1. С. 12–26. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/science/article/view/849>
25. Коваленко В.О. Фінансова безпека банків в умовах воєнного стану. *Фінансовий простір*. 2022. № 7. С. 55–67. URL: <https://fpnpu.cibs.ubs.edu.ua/article/view/272736>
26. Ковальчук В.О. Державне регулювання фінансово-економічної безпеки: теорія та практика. Фінанси України. 2017. № 8. С. 11–20.
27. Ковальчук В.О. Інноваційні підходи до забезпечення фінансової безпеки держави. Економіка та держава. 2019. № 4. С. 15–26.
28. Ковальчук О.І., Гуменюк Т.В. Державне регулювання і фінансова безпека банківського сектору України: проблемні питання та шляхи вирішення. Науковий вісник Полісся. 2018. № 2. С. 45–58. URL: https://journals.urau.ua/nvp_chntu/article/view/118209
29. Козак Л.В. Показники фінансової стабільності та їх оцінка. Вісник Донецького національного університету. 2017. № 3. С. 45–54.
30. Козак Л.В. Стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Вісник Донецького університету. 2016. № 5. С. 19–28.
31. Кравченко А.В. Макроекономічні індикатори та фінансова стабільність України. Вісник КНУ імені Т. Шевченка. 2015. № 12. С. 34–44.

32. Кузьменко В.С. Підвищення ефективності системи фінансово-економічної безпеки: організаційні аспекти. Вісник Державного університету. 2021. № 3. С. 33–44.
33. Кузьменко В.С. Стратегічні підходи до зміцнення фінансової стабільності держави. Економіка та держава. 2020. № 1. С. 18–28.
34. Кузьмін В.Ф., Гнатюк О.В. Сучасні підходи до оцінки фінансової безпеки країни. Економіка України. 2016. № 11. С. 12–22.
35. Лазаренко П.П. Інституційні механізми управління фінансовою безпекою держави. Фінанси України. 2020. № 2. С. 12–23.
36. Лазаренко П.П. Стратегічне планування економічної безпеки держави. Фінанси і кредит. 2018. № 9. С. 21–30.
37. Лазаренко П.П. Стратегічне планування у системі забезпечення фінансової безпеки. Економіка України. 2019. № 1. С. 18–29.
38. Литвиненко А.В. Глобалізаційні ризики та фінансово-економічна безпека України. Економіка та держава. 2014. № 7. С. 56–64.
39. Мазур О.П. Фінансово-економічна безпека держави: теоретичні аспекти. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2015. № 795. С. 45–52. URL: <https://lpnu.ua/article/view/23456>
40. Малий І. Й., Власенко М. М. Результативність управління публічним сектором в умовах нестабільності. Економіка та держава. № 12. 2017. С. 34–37.
41. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю., Кривокульська Н.М. Менеджмент державних установ і організацій / за ред. А.Ф. Мельник. Київ : ВД «Професіонал», 2006 р. 464 с.
42. Мельник В.І. Стан макроекономічної стабільності України у 2010–2015 рр. Економічна думка. 2016. № 6. С. 12–21.
43. Мельник Ю.А., Сидоренко Л.П. Особливості фінансової безпеки України в умовах воєнного стану. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2023. № 3. С. 33–47. URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/72>

44. Паламарчук І.В. Системний підхід до забезпечення фінансової безпеки держави. Вісник Черкаського університету. 2018. № 2. С. 18–29.
45. Петренко О.П. Пріоритети державної політики у сфері фінансової безпеки. Економіка України. 2017. № 6. С. 33–42.
46. Петренко О.П. Фінансово-економічна стабільність: методи оцінки та контроль. Фінанси і кредит. 2016. № 5. С. 23–33.
47. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України від 23.09.1997 р. № 539/97-ВР ; зі змінами від 02.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>
48. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 р. “Про доктрину інформаційної безпеки України” : Указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>
49. Про схвалення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018-2021 роки Розпорядження КМУ від 25.10.2017 р. № 779-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779-2017-%D1%80>
50. Публічне управління: термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
51. Романенко Л.В. Інноваційні інструменти забезпечення фінансової стабільності. Вісник НАН України. 2021. № 2. С. 18–28. URL: <https://www.nas.gov.ua/article/view/2234>
52. Романенко Л.В. Сучасні виклики фінансовій безпеці України. Фінанси України. 2017. № 6. С. 33–43.
53. Романів В.В., Дорошенко Н.О. Фінансова безпека України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3. С. 45–58. URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/193108/193450>

54. Савчук Т.М. Державне управління фінансово-економічною безпекою: концептуальні засади. Економічний часопис-XXI. 2017. № 9. С. 35–44. URL: <https://www.ech-journal.kiev.ua/article/view/9876>
55. Савчук Т.М. Моделі та пріоритети фінансово-економічної безпеки. Вісник Національного університету. 2019. № 2. С. 14–23.
56. Савчук Т.М. Розвиток інституцій та організаційні пропозиції у сфері фінансово-економічної безпеки. Економічний часопис-XXI. 2022. № 7. С. 21–32.
57. Сидоренко В.М. Використання сучасних технологій у державному управлінні фінансами. Фінанси і кредит. 2020. № 7. С. 33–42.
58. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR210831?an=10> (дата звернення: 17.09.2025).
59. Терещенко Д.А. Організаційно-правове забезпечення комунікативної діяльності місцевих органів влади: дис. ... канд. наук з державного управління: 25.00.02. Харків, 2009. 207 с.
60. Тимофєєв С.П., Кириленко О.В. Зв'язки органів публічного управління з громадськістю як важливий елемент розбудови громадянського суспільства. *Наукові праці. Серія: Державне управління*. 2017. Т. 305. № 293. С. 61-66.
61. Ткач Л.М., Прокоф'єва К.А., Ходаковська А.Ю. Зв'язки з громадськістю як феномен управління інформаційними процесами. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2016. № 6 (219). С. 62-68.
62. Ткаченко І.М. Інституційне забезпечення фінансової безпеки держави. Вісник НАН України. 2016. № 2. С. 45–55. URL: <https://www.nas.gov.ua/article/view/1123>
63. Шевчук О.В. Механізми державного регулювання фінансово-економічної безпеки. Економіка та управління. 2015. № 10. С. 21–31.
64. Шевчук О.В. Організаційні підходи до підвищення ефективності фінансового регулювання. Економіка та управління. 2019. № 5. С. 18–28.